RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2043 MỖI SỐ: 0$03 NGÀY THỨ NĂM 10 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 1836

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Bán tại nhà báo và các hàng bán báo trong thành phố Hanoi	Gửi tận nhà trong thành phố	Gửi đi các tỉnh trong Đông-pháp	Gửi đi Trung-kỳ và Ai-lao	Gửi đi Cao-miên và các thuộc-địa Pháp	Gửi đi ngoại-quốc	Kinh-cáo
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	»
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	»
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	»

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65 Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-Y-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Than đá với dầu hỏa

Hỏi cái văn-minh của loài người ta trong thế-giới làm sao mà được có cái cảnh-tượng trang-hoàng rực-rỡ như bây giờ? điều ấy vẫn không có thể lấy một câu mà giải-đáp cho hết được; nhưng xét cái sự thực rõ-rệt hơn cả thì sự phát-minh ra cái máy hơi nước thật có bổ-ích về cái công cuộc tiêu-hóa to tát không gì bằng. Kể từ khi loài người ta biết lợi-dụng cái hơi nước sôi mà chế ra các thứ máy-móc, người có cái sức mạnh chinh-phục được những loài vật tự nhiên, sự lợi-dụng hơi nước càng ngày càng thêm, mà cái sức mạnh loài người ta càng ngày càng chiến thắng được hầu hết cả mọi sự khó-khăn trong trời đất; có thể nói rằng có cái máy hơi nước mới có cái văn-minh đời nay. Nhưng ta lại thử hỏi cái máy hơi nước ấy vì đâu mà có? thì than đá với dầu hỏa lại là cái nguyên-liệu sinh-sản, thiếu lúc nào thì cái máy hơi nước lúc ấy phải tiêu-duyệt ngay. Bởi cái lẽ ấy mà than đá với dầu hỏa thành là cái vấn-đề rất quan trọng của các nước văn-minh đời nay: các nhà chính-trị, các nhà kinh-tế, các nhà kỹ-nghệ mà cho đến cả các nhà học-vấn nữa, trong tâm não đều thường đi đi lại lại có hai câu hỏi sau nay:

1° Than đá với dầu hỏa ở trong thế-giới còn đủ cung sự tiêu-phí cho loài người ta được bao nhiêu năm nữa?

2° Nếu chẳng may mà than đá với dầu hỏa có ngày hết sạch thì loài người chúng ta nghĩ cách bảo trì cái văn-minh bây giờ cho được lâu dài bền vững, sẽ phải dùng đến cái phương chước bổ-cứu thế nào?

Cái lượng tiêu-phí than đá với dầu hỏa coi cái trình-độ cơ-khí phát-đạt làm chứng, nhất là vào cái thế-kỷ này trong khoảng mấy chục năm nay lại càng tiêu phí dữ quá; từ mười năm trước khi chiến-tranh cho tới bây giờ, cái lượng tiêu-phí than đá ước ngang với cái tổng ngạch tiêu phí mấy ngàn năm trước kia, tính toàn thế-giới mỗi năm nhu tới mười hai vạn vạn tấn than, lấy số loài người mà phân-phối đều ra, mỗi người mỗi năm dùng tới già sáu phần mười tấn, nếu chuyên tính về phần riêng các nước Âu Mỹ là những nước văn-minh đã tấn-bộ, thực-nghiệp đã phát-đạt thì mỗi người mỗi năm dùng tới hai tấn hơn. Từ nay trở đi, sự ứng dụng cơ-khí lại còn càng ngày càng khuếch-trương thì cái số than tiêu-phí lại còn càng ngày càng thêm nhiều lên nữa; tuy than đá là một vật lấy ở dưới đất lên, cái kho báu tự-nhiên đó tưởng như không bao giờ vơi, mà bởi móc mãi không cùng, thế nào cũng có ngày phải hết. Năm 1910, thế-giới địa-chất-học-hội khai hội ở đô-thành Thụy-điển, kỳ tính cái tổng-ngạch sản sắt trong thế-giới đã có một bài cảnh-cáo, nói các cường-quốc ngày nay dùng sắt tợn quá, nếu cứ mãi như thế, e chẳng bao lâu nữa mà mỏ sắt dưới đất phải đến cạn cùng; đến năm 1913 lại khai hội ở Gia-nã đại hỗ tỉnh cái tổng-ngạch sản than trong thế-giới, xét ra trong cái bể sâu 1.800 thước tây của quả đất chỉ chứa có 73.000.000.000.000 tấn than. Mỏ sắt còn e có lúc cạo cùng thì mỏ than có lẽ phải cạo cùng trước; tuy than với sắt cùng là những vật cần dùng cho cái văn-minh đời nay; nhưng sắt còn đem nung đi đúc lại được nhiều lần, dù ở dưới đất có hết rồi mà cái lưu tồn ở trên mặt đất nay cũng vẫn có cái giá-trị dùng vào việc được; đến như than thì đốt khói tức là thành tro: cứ các nhà địa-chất-học đã hô tính trong năm 1913 thì cái số than còn chưa ở trong quả đất ước được gấp sáu ngàn lần cái tổng-ngạch cả thế-giới dùng than trong một năm, song ta chớ vội tưởng cái số than nhiều tồn đó đủ cung sự cần dùng cho loài người ta sáu ngàn năm đâu, vì nếu đào suốt mãi tới 1.800 thước tây bề sâu ở dưới đất mới lấy hết được chứng ấy than thì ở dưới đất càng sâu nhiệt-độ lại càng cao, khó đỗ cách gì làm tiện việc công-tác cho người ta được, hai nữa là cái số than tính vậy thì tính, nhưng trong đó có nhiều lớp than thưa mỏng quá, lấy được không đủ bù với cái tổn phí khai thái lắm, tiếng là có mà thực cũng như không vậy, ba nữa là cái số than lấy ở trong mỏ lên, từ chỗ hầm than mà đem cho tới chỗ tiêu dùng còn mất-mát không biết bao nhiêu mà kể, thường có tới năm mươi phần trăm, cái số than tính lúc còn nguyên ở trong mỏ, quyết không sao còn dùng được như thế, bốn nữa là dương cái thời đại phát diên về cái văn-minh vật-chất, các nước trong thế-giới ai cũng thi gan chọi óc, cố lo cho cơ-khí phát-đạt càng ngày càng hơn mãi lên, cái lượng tiêu phí than chắc cũng càng ngày càng hơn mãi lên nữa, bảy giờ cái số than tiêu-phí mỗi năm mới hết có mười hai vạn vạn tấn, biết đâu sau này chẳng lên tới hàng năm bảy mươi vạn vạn tấn; có người suy tính cái ngày mỏ than khánh tận chẳng qua trong khoảng một ngàn năm trăm năm, có lẽ không trúng cũng không sai lắm. Nay theo cái địa-vị của từng nước mà phân biệt xét xem. Nước Anh là nơi phát-tường cái máy hơi nước, nhờ cái ơn than đá nhiều hơn cả mà cái lượng dùng than đá cũng nhiều hơn cả, tính cái kỳ-phần của mình có đã không đủ dùng được trong một trăm năm mà vì cái bá-quyền ở trên mặt bể thế nào cũng phải duy-trì, lại không làm sao mà dùng than đề-đạt được. Nước Mỹ là một nước mới mà diện-tích đất cũng rộng, than đá trong nước tính đủ cung sự cần dùng cho trong nước đến một ngàn năm trăm năm nữa mà còn thừa, nhưng xét cái trình độ lãng-phí than đá thì người Mỹ lại hơn hết cả người các nước khác, tính cái số than cần dùng như bây giờ thì còn được một ngàn năm trăm năm nữa, mà lãng-phí mãi thì chắc đâu còn. Ấy là hai nước sản than nhiều mà dùng than cũng nhiều hơn, còn các nước khác cái lượng tiêu phí cũng thấy một ngày một hơn lên cả, cứ lấy cái tổng-số xuất sản than của tất cả các nước từng năm một mà đem so sánh trong năm mươi năm trở lại đây, cứ mỗi mười năm thì lại hơn gấp hai mươi năm trước, như năm 1870 có 21300 vạn tấn, đến năm 1880 đã tăng lên tới 32900 vạn tấn, năm 1890 lại tăng lên tới 50900 vạn tấn, năm 1900 lại tăng lên tới 76800 vạn tấn, năm 1910 lại tăng lên tới 116000 vạn tấn, năm 1917 lại tăng lên tới 232600 vạn tấn; nếu cái lượng tiêu-phí than đá cứ mỗi năm mỗi thêm nhiều mãi như thế thì cái ngày mỏ than khánh tận sợ không tới một ngàn năm trăm năm vậy.

(Còn nữa) T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 8 Janvier 1924

Tại bộ Tham-mưu binh gia nước Pháp

Đại-tướng Debeney được cử vào chức tổng trưởng bộ tổng tham-mưu. Đại-tướng Boucby được cử vào chức chưởng-binh đạo binh thứ ba, thứ hai và thứ chín. Đại-tướng Raquette, và đại-tướng Lebouc quyền chức chưởng-binh đạo binh thứ bảy, và thứ năm. Thủy quân đại-tướng Grasset được cử vào chức phó tổng-trưởng Thủy-quân thượng hội-đồng.

Trừng-trị kẻ mưu làm mất giá tiền franc

Một người Ha-lan tên là Bruysen, đặt ra những lời phao đồn hậy bạ, về việc tiền franc hạ giá, đã bị trục-xuất cảnh ngoại.

Kemal Pacha bị hành-thích

Tin Mityilène. Có người ném quả bóm vào Kemal Pacha cùng phu-nhân, Kemal Pacha bị thương nặng, còn phu-nhân thì bị thương nhẹ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngay 8 Janvier 1924

Việc xứ Saxe

Tin Dresde. M. Held sẽ giữ chức thủ-tướng cho đến khi đảng Xã-hội của nước Đức hội-nghị. Cuộc hội-nghị ấy đến ngày 30 mars sẽ hội-nghị.

Phế-vương Ferdinand

Tin đồn rằng phế-vương Ferdinand lại trở về nước Bảo là một tin đồn sai.

Cavite, ngày 9 Janvier 1924

Việc cách mệnh ở Mexique

Tin Washington. Chánh-phủ Hoa-kỳ cấm không cho chở khí-giới đến cho đảng Cách-mệnh ở nước Mexique.

Có tin rằng các quan chức sẽ hội nghị ở bộ Nội-vụ để điều đình về việc mua đạn được. Nghe đâu việc ấy đã bắt đầu điều-đình ở New-Orléans.

Tin Trung-hoa

Ngày 29 Décembre 1923

Ngô-cảnh-Liêm khuyên Tôn-bảo-Kỳ về Bắc-kinh

Ngô-cảnh-Liêm sai người ra Thiên-tân, khuyên Tôn-bảo-Kỳ về Bắc-kinh, cùng điều đình việc tổ chức Nội-các; Tôn còn trù trừ chưa nghe.

Việc kim phật lang

Quốc-vụ-viện đánh giây thép đi các tỉnh, nói rằng việc kim phật lang đã kết định xong rồi, và cấm quân-sĩ nhân-dân không được bàn bạc đến thời việc ấy.

Việc quan thuế

Các cường quốc định giữ lại tiền thừa quan thuế, để bồi tiền thiếu năm canh-tí (1900) à

Tin Bắc-kinh

Nghị-viện khai quốc hội, nghị-viên dự hội được 340 người, Ngô-cảnh-Liêm làm chủ tịch. Đảo Ngô phái (đảng phản đối Ngô-cảnh-Liêm) bất Ngô thoái vị, bai bên sinh sự xung-đột nhau. Hoàng-Dục cầm hộp mực đánh vào đầu Ngô chảy máu nhiều lắm. Hoàng đánh rồi thì đứng yên không chạy; Ngô truyền lính đóng các cửa rồi bắt nghị-viên bỏ phiếu lại. Đảo Ngô phải bỏ phiếu được: 263 tên. Ngô mới quan cảnh-sát đến khám nghiệm thương tích, rồi giao Hoàng-Dục về sở cảnh-sát. Đảo Ngô phái hội nghị ở Lây-an điểm, rồi kéo nhau đến sở Cảnh-sát bảo nhận cho Hoàng ra.

Ngô-cảnh-Liêm đề tội cho Cao-lãng-Uất

Ngô-cảnh Liêm đánh giây thép đi các tỉnh nói rằng việc quốc hội nhiều loạn, là tại Cao-lãng-Uất làm mưu xui giục.

Tạm đình việc học-sinh lưu-học ngoại-quốc

Giáo-dục bộ vì học-phí không đủ đánh giây thép đi các tỉnh, tạm đình việc phái-học-sinh lưu học ngoại-quốc.

Tin Phúc-kiến

Ở Phúc-kiến đã khai quân sự hội, bàn việc chỉnh đốn quân đội và trừ-cấp quân phí, có tin đồn rằng mấy ngày nữa Tôn truyền-Phương sang Phúc-kiến, rồi sẽ đem quân đi đánh Chiết-giang.

Giang-tô khai quân-sự hội

Giang-tô nghe tin Phúc-kiến khai quân-sự hội, trù nghị việc đánh Chiết-giang, cũng khai quân-sự hội, thương nghị phương-pháp phòng thủ. Lư-vĩnh-Tường tuyên ngôn rằng thề xin hết sức bảo toàn Chiết-giang, không chịu để mất một tấc đất nào.

Các-viên họp ở nhà Vương-khắc-Mẫn

Ngày 27 décembre viên chức Nội-các hội nghị ở nhà riêng Vương-khắc-Mẫn, đến quá trưa, Cao-lãng-Uất vào phủ Tào-Côn, bàn định việc tổ chức Nội-các đến 6 giờ tối mới về.

GIÓ BÃO Ở NƯỚC PHÁP

Ở miền bờ bể Atlantique có giờ bão. Có tin rằng ở Peomarch và ở Biarritz có đồ cây nước. Sóng đánh vào các cồn cát mất hẳn đi. Tàu lớn nhiều cái bị nạn. Thuyền đánh cá bị đập vào đá, nhiều cái bị tổn hại. Tây-nam bộ nước Pháp bị tổn hại nhiều. Chiều hôm thứ ba, sở vô-tuyến-điện Croix d'Hins phải nghỉ không làm việc được.

Ở miền Paris trời mưa, không khéo vì thế mà nước sông Seine lại chậm xuống chăng.

Quốc-dân thường-thức

Một cách chữa cho khỏi nhức chân

Đi suốt ngày, tối về bẫn nhức chân, mỏi mệt. Muốn khỏi, dùng nước muối thật mặn. lấy khăn bằng xô hay miếng éponge mà xoa nước muối ấy vào nơi hàng bẹn.

Một cách rửa đồ bằng ngà bằng xương

Những đồ đạc bằng ngà bằng xương, nếu không biết cách rửa thì mất cả mặt ngà, mặt xương.

Vậy muốn rửa để giữ lấy màu tựu trung có nhiều cách. Song xem có một cách này là tiện hơn cả:

Hòa xà-phòng xấu với nước lã mà rửa, chớ lau cứ để ướt mà phơi ra nắng. Nếu chưa được trắng lên nước lại đem rửa rồi lại phơi; kỳ bao giờ được vừa ý thì thôi.

Những thùng tẩm bằng sắt tráng men bẩn rửa sao cho sạch?

Trước hết lau cho kỹ, dùng miếng vải bông tẩm dầu tây mà cọ những chỗ có vết bẩn. Nếu chưa sạch được, đem miếng vải bông mà thấm thêm dầu, rồi cho ít muối to hạt nữa vào mà cọ. Sau cùng lấy xà-phòng với nước nóng mà rửa lại.

Gội đầu bằng trứng gà

Ta thường hay gội đầu bằng quả cây bồ-kết nấu với nước lã cùng là cây hương-nhu hay cây mùi già, đó là phần nhiều. Thì buổi văn-minh này có người dùng lotion hay eau de cologne mà gội. Tôi lại nghe nói có người gội đầu bằng nước chè tươi, dầu tây, dầu xăng, rượu lã, vân vân. Mỗi người thích một cách.

Tôi tưởng nên hiến các bạn đọc báo một cách gội đầu đã tiện lại sạch sẽ chính tôi đã thường dùng.

Không có gì hơn là xà-phòng, mà bất-tất phải kén chọn xà-phòng xấu hay tốt cũng được. Cốt vò cho kỹ trong vài phút đồng-hồ là được.

Nếu gội bằng xà-phòng thì nên gội thế này lại hay hơn lắm:

Xát xà-phòng lên đầu, vò cho kỹ, cho sàu bọt rồi, lấy tay hay lược bí mà bới bọt bọt đi; đập cả quả trứng gà nguyên (chớ đánh lộn lòng trắng với lòng đỏ) lên đầu, bỏ vỏ lại vò cho thật kỹ. Đoạn rửa bằng nước lã cho rõ sạch.

Làm như thế đầu đã sạch, tóc lại mượt dễ vấn.

Muốn cho khỏi gàu mà tóc khỏi chóng bạc, gội xong nên phải gội lại bằng giấm.

Nguyễn-hữu-Chiểu.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tiếng nửa chữ nửa nôm, nên dùng thế nào?

(Tiếp theo)

Có người xem đến mục này, ra dáng bất bình, trách là đa sự; bảo rằng đấu trong một bài đại-luận, lỡ ra vấp phải vài ba chỗ nửa chữ nửa nôm, dở dang như thế, mà nếu chủ ý vấn đề không sai lạc, thì phỏng có hại gì, hơi đâu cứ đi vạch lá tìm sâu làm chi vô ích.

Thưa vâng, đành rằng quả có thật như thế, nếu ở trong xứ mọi sự thì còn nên bàn đến làm chi; nhưng thiết tưởng đã gọi rằng một nước có văn-chương, có văn-tự, thì ngôn-ngữ phải làm sao cho có nghĩa-lý phân-biệt rõ ràng: trước là quốc dân ta được một thứ chữ hoàn-toàn để mà học-hành cho có chuẩn-đích; sau nữa người ngoại-quốc nếu muốn học tập cũng được dễ dàng, thì cái tiếng nói của nước ta về sau này mới có giá-trị đặc biệt. Chớ lẽ đâu lại đi vơ quàng mượn quấy, khiến cho văn-tự của ta hóa thành một thứ hỗn-tạp vừa nói chữ vừa giảng nghĩa; chẳng hay rằng có nước nào, và thứ văn-tự nào lại đồng bệnh với lối chữ ấy nữa chăng.

Nay ta thử bước chân vào một nơi đại diễn trường, thấy người đứng diễn thuyết, lời lẽ hùng hồn, bộ dạng khoái-hoạt, còn đến sự nghị-luận thì xác đáng, cách biện-bác thì lưu thông; ai đến mới nghe qua cũng cho là người nói giỏi; song thử nghiệm lại cho kỹ mà coi như mấy đoạn của va xưng tụng một bực danh-nhân kia mà có câu: « huân-lao ngài thật là vĩ-đại to tát, (đã vĩ-đại, còn to tát) tánh khí ngài rất là cầu mẫn siêng năng, (đã cần-mẫn, còn siêng năng) trí lự ngài rất là sâu xa thâm viễn (đã sâu xa, còn thâm viễn) sự-nghiệp ngài thật là trường cửu lâu dài, (đã trường cửu, còn lâu dài) » v. v. Lại như « cách kiến trúc kiên cố bền chắt, (đã kiên cố, còn bền chắt) mĩ-lệ đẹp đẽ, v. v. (đã mỹ lệ, còn đẹp đẽ). »

Thôi thì nói cứ trần lan, nghe cứ liên tiếp, khiến cho các người dự-thính quên mất cả những câu chắp nối bu-rọi, dài dằng lôi-thôi, dư chữ dư nghĩa, bất thanh thì chi cả.

Thế, mới là những câu chữ luôn, còn biết bao nhiêu là chữ lẻ nữa, như: « bạn hữu », đã bạn lại hữu, « ngộ gặp », đã ngộ lại gặp, « mối tệ đoan », đã mối lại đoan, « Thấy kiến hiệu », đã thấy lại kiến, « ngày chủ nhật », « ngày sanh nhật », « ngày húy nhật », đã ngày lại nhật, « Mồ-hôi nạn », hạn tức là nẫu, đã mồ hôi lại còn hạn. « Trước tiên », đã trước lại tiên, v. v. Cứ như thế mãi, chữ nào nghĩa nấy dắt nhau đi từng chuỗi từng xâu, thì tài nào mà nghe chẳng ẻm ami, nói chẳng thoảng liền; mà rốt cục lại, đối với câu nói gọn gàng chữ nào ra chữ ấy, thì những câu dở dang nọ, nào có hay gì.

Thiết tưởng mấy người hay dùng lối nửa nửa ấy, vốn không phải là không giỏi chữ nho, nhưng chỉ vì đã quen mất nết đi rồi; mong rằng mất nết thì nên mau mau sửa lại.

(Còn nữa) Paung-Đình, Tourane

Dư luận

Một bệnh ít người tránh khỏi

Bệnh điên

Đã đành rằng người ta sinh ra ở đời không thể nào mà lại không có một bệnh gì được, người chẳng có bệnh nay tật cũng có tật khác, kẻ không có tật nọ tất lại có chứng kia, không ai là hoàn-toàn vô bệnh cả. Song một bệnh mà người nào cũng có kẻ kia không, mà hôm nay mắc, ngày mai khỏi thì chưa có thể gọi là một bệnh cùng cho cả mọi người được. Một bệnh đã gọi là ít người lành khỏi thì tất phải là một bệnh mà trong số một ngàn người ít ra cũng đến chín trăm chín mươi chín người mắc, mà chín trăm chín mươi chín người ấy ngày nào cũng thường mắc bệnh ấy kia. Vậy thì bệnh gì mà lại gớm-ghê nguy-hiểm dường ấy?

Bệnh ấy tức là bệnh điên vậy.

Chớ tưởng rằng nói bệnh điên là bệnh chung cả mọi người là một lối quá đáng đâu! Không, lời nói đó rất chính đáng; nếu ai chịu để ý suy-xét đến cái bệnh điên cho thấu nghĩa thì cũng không phải khó-khăn gì mới hiểu biết được. Vậy bệnh điên là gì? Người mắc bệnh điên là người thế nào? — Bệnh điên là bệnh mất lẽ phải, mà người điên là người không có lẽ phải. Người điên đã là người không có lẽ phải, thì tất hễ ai đã không có lẽ phải cũng là những người điên cả.

Khi ta nghe thấy nói bệnh điên, khi ta thấy ai mắc phải bệnh điên, ta thường rủng mình sởn gáy mà tự bảo ta rằng: « Phúc cho ta nhờ! Nếu ta mắc bệnh điên, nếu ta hóa điên như người điên kia thì khốn-nạn cho

ta biết là chừng nào? » Nhưng ta chỉ hiểt nói thế mà chính ta hằng ngày thường điên, ta vẫn tưởng ta lành mới thực là ta chớ !

Mà thật thế, khi ta thấy một người dại ngồi bốc đất ăn, ta b.ết là người ấy điên, vì người ấy làm một việc trái với lẽ phải. Đến khi ta làm một việc gì trái với lẽ phải, ta không biết tự bảo ta là điên, ấy cũng bởi vì ta xét người thì sáng mà xét ta thì mù vậy.

Nay thử xét xem trong một người suốt đời mắc bệnh điên với một người thỉnh thoảng mắc bệnh điên, ai là kẻ đáng sợ nhất, đáng có tội nhất nào ?

Người suốt đời mắc bệnh điên, tức là người đã điên mà lại đã mất cả trí khôn để phân-biệt lẽ phải chăng nữa. Người này làm sự gì cũng thường trái với lẽ phải, song vì không có trí khôn phân-biệt phải chăng thì dụ bốc đất mà ăn, xúc bùn mà uống. Nếu người ấy biết rằng đất không ăn được, tất không ăn đất, bùn không uống được, tất không uống bùn. Vậy những người như thế là những người bị Hóa-công dẫy đọa vào kiếp điên-rồ, ta đã không nên khinh mà ta lại tỏ lòng thương nữa. Những người ấy thực không đáng sợ bằng những người tự mình bắt buộc mình điên, mình biết việc mình làm là điên mà mình cũng cứ làm, mình có trí khôn để phân-biệt điều chẳng lẽ phải, chớ mình không bị Tạo-hóa để riêng thiệt cho mình như những người điên đã nói ở trên kia.

Người ta bắt-buộc mình điên tức là người biết lẽ phải mà làm trái lẽ phải. Thí dụ như đứa con kia có người cha gần chết, biết mình phải ở gần cha mới uông lẽ phải, thế mà bỏ mặc cha nằm đó theo cùng chúng bạn đi giăng gió nguyệt-hoa ở những nơi ca-lâu tửu-đ ếm .. Những người biết không nên điên mà lại điên thì thực khả-ái gấp mấy mươi lần những người không biết thế nào là điên mà lại điên vậy.

Ở trên thế-gian, những người không biết thế nào là điên mà điên thì phỏng có mấy, bất quá trong một nghìn người chỉ có một người là cùng, thế mà những người biết lẽ phải mà điên thì bằng-hà sa-số, kể không xiết được. Người học-trò biết bổn-phận mình phải học-hành, mà không học-hành, ấy là một hạng người điên ; người làibuôn biết bổn phận mình phải buôn bán thực-thà mà lại bán buôn gian lận, ấy là hai hạng người điên; người làm thợ biết đời mình là phải tần-tiện, mà sinh ra cờ bạc rượu-chè, ấy là ba hạng người điên, người làm thầy biết mình phải sửa đức làm gương cho kẻ dưới noi theo, mà lại những việc bổn-phận ấy là bốn hạng người điên ; người làm quan biết thương dân là phải đạo, thế mà ăn hối-lộ của dân, ấy là năm hạng điên. Thực những hạng người điên ở trên đời này kể đến mấy mươi pho sách cũng vị tất đã hết ; nào là cha con không phải đạo làm cha con vợ chồng không phải đạo làm vợ chồng, toàn cũng là những người điên rồ cả. Cứ kể làm một việc gì không phải là điên hết.

Người không biết điên là gì mà điên thì vừa it vừa không đáng khinh, còn người biết thế nào là điên mà điên thì thật lắm, thật đáng khinh (vì rằng đã biết không nên điên mà lại còn điên); thế mà người đời chỉ lấy những người điên nói ở trên làm sợ mà không biết lấy những người điên kể ở dưới làm ghê, thực cũng là một điều lầm to của người vậy.

Phàm những việc gì đáng khinh, mình phải nên khinh, vì có khinh như thế người đời mới sợ không dám làm những việc đáng khinh ấy.

Người mắc bệnh điên kể hàng ức, triệu mà thuốc chữa điên duy có một vị, là vị học thức, nếu ta không biết tự dùng lấy thuốc mà chữa bệnh ta và chữa cho người thì tuật không mong sao khỏi được. Đành rằng ta không thể nào chữa tiệt bệnh điên ấy, song ta có thể chữa cho ta mỗi ngày một bớt điên đảo được.

B. N. H.

NGƯỜI NHẬT ĐỊNH ĐẶP MỘT PHO TƯỢNG TO NHẤT THẾ-GIỚI

Những thiện-nam tín-nữ về đạo Phật ở Tokyo định nhất lấy đi-hài tất cả các người bị chết cháy trong buổi xảy ra cái nạn địa-chấn mới rồi, đem trộn vào xi-măng để đắp một pho tượng to nhất thế-giới mà thờ.

Cuộc thi thơ

Của Noé-tru-Quyền sĩ-sĩ

MCDLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Giám danh lam chốn Nhị Nùng.
Cửa Khổng thênh-thang ngoài cõi Bắc
Sân Trình man mác khắp miền Đông.
Cương-thường soi tỏ đàn con Việt,
Lễ-nghĩa thâm ân lũ cháu Hồng.
Giáo-hóa gặp thời thay đổi mới,
Lòng ta quốc-túy vẫn tôn sùng.

Bảo-thị Phụng
38 Avenue Paul Doumer, Haiphong

MCDLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Muôn thuở danh thơm cảnh Nhị Nùng
Miếu mạo uy-nghi từng đất Bắc,
Lâu đài rực-rỡ ngất trời Đông.
Trải bao thế-kỷ nền văn-hóa,
Biết mấy tang-thương dấu học-phong
Hỡi khách làng nho qua độ tá,
Đừng chân ngoảnh lại đứng mà trông

Nguyễn-văn-Trung
Direction des Douanes, Hanoi

MCDLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu nguy-nga chốn Nhị Nùng
Cõi hạnh Khuyết Ny nền nếp Lý,
Đầu khuê Thù Tứ nước non Hồng.
Y-quan rực-rỡ màu tân mỹ,
Khoa bảng lưu truyền dấu cũ phong
Hỡi khách tầm-thường Âu với Á,
Đây là văn-hiến nhất trời Đông.

MCDXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ miếu nguy-nga tự Lý-công
Đứng lỗ-vương dây nền cựu-học,
Nhà Hồng-Lạc nỗi tiếng hoa phong.
Trần, Lê, Nguyễn thất bao hiền thánh
Nam, Bắc, Trung-kỳ một tổ tông,
Lễ giáo đời truyền trong sử sách.
Xuân-thu tế tự vẫn tôn sùng.

MCDXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu xây từ Lý-Thánh-tông.
Đàn Hạnh được nhuần hoa quốc túy
Nhà Hồng chói rọi vẻ nho-phong.
Đế-sư muôn thuở công lừng lẫy,
Sơn-đầu nghìn xưa đá chập chồng.
Lễ-nhạc xuân thu còn chép truyện,
Nhị-hà, Tứ thủy nước xanh trông.

MCDXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu nguy-nga chốn Nhị Nùng.
Cửa Khổng trang-hoàng nền lễ giáo.
Sân Trình tô-điểm vẻ hoa phong.
Khua tan niềm tục ba hồi mõ.
Đánh thức hồn mê một tiếng tùng,
Bề học mông-mênh hiền triết lắm.
Con Hồng cháu Lạc vẫn tôn sùng.

Vũ-hữu-Tụng
Thừa-phái châu Bắc-sơn, Bắc-giang

MCDXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu kia truyền khéo giá công.
Lạo lẻ bốn triều nơi bái yết,
Long bàn mãi đứng nơi hưng công.
Gương soi Nhị-thủy ngời ghi đức.
Gió cuốn Nùng-sơn lưu vẫ-phong.
Cảnh vật khác xưa còn cựu tích.
Ơn trời giáo-hóa rạng tây đông.

Nguyễn-văn-Năng
38, Quai des Notiers, Thanh-hóa

Tin sau cùng

M Gerbault được thưởng

M. Gerbault dùng một cái tàu buồm nhỏ vượt qua Đại-tây-dương, mà mấy tháng trước đây bản-quán đã thuật chuyện rõ ràng, mới được hội hàng-lâm thể thao tặng một giải thưởng là 10.000 quan.

Tàu bị cháy

Ở Bucarest có tin đến nói rằng chiếc tàu hơn chở hành-khách, tên là tàu Davia bị cháy.

Việc cách mệnh ở Mexique

Tình-trạng ở Mexique vẫn rối beng. Các báo nói rằng chánh-phủ Hoa-kỳ sẽ cử mấy chiếc tàu chiến đến đóng trong hải phận Mexique, gần các miền có mỏ dầu hỏa mà hiện bọn cách mệnh chiếm được một phần. M Huerta là người đứng đầu việc cách mệnh, thu thuế xuất cảng về dầu hỏa. Một vài công-ty dầu hỏa của người Hoa-kỳ tỏ tình bất phục việc ấy, và thỉnh cầu chánh-phủ Washington cau-thiệp đến.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	20 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ sáu 11 janvier 1924
Horizontale

Âm-lịch
Mồng 6 tháng 12 năm Qui-hợi
Ngày tốt-sấu
Hoàng-Đạo, Sao Lâu, Trực Kiến
nên : Phó khánh, Viên-du
Kiêng : Tế tự, Lập-khoán, Tài vụ, Giao-dịch, Giải trừ

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **10 : 10**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 10 janvier 1924* : — 3 °/₀ 53.5 °/₀ — 3 ½ °/₀ 82,50 4 °/₀ 1917 58 20. 4 °/₀ 1918 57.20. — 5 °/₀ 1945 1916 7 °/₀ — 5 °/₀ 1920 85 20. 6 °/₀ 1920 81.30

Tiệc mừng Luang Prabang quốc-vương. — Tối hôm qua, quan Toàn-quyền Merlin và qui phu-nhân có mở tiệc mừng quốc-vương xứ Luang Prabang.

Dự tiệc có : S. M. Sioavanvong quốc-vương xứ Luang Prabang, E. S. Tiaophet-Sareth, S. E. Tiao Sonvonareth, S. E. Tiao Phuong-Phan là ba quan đại-thần xứ Lào ; quan Thống-soái Blondlat và qui phu-nhân, quan Phó Toàn quyền Robin và qui phu-nhân, quan Khâm-sứ Bosc xứ Ai-lao và qui phu-nhân, quan Khâm-sứ Pasquier xứ Trung-kỳ và qui phu-nhân, quan quản-lý văn-phòng quan Toàn-quyền Le Fol và qui phu-nhân, quan Chánh kiểm-sát Tài-chính Nores, quan Cai-tri Marty và qui phu-nhân, quan Công-sứ Châtel, quan Cai-tri Monlin đại-lý lại Luang Prabang, quan đại-úy Bernard và quan trung-úy Bon

Quan Thống-sứ đi Nam-định. — Quan Thống-sứ Monguillot đi Hải-dương đã trở về Hanoi chiều hôm qua. Ngài định đến 15 hay 17 tháng này lại đi Nam định quan sát các làng đã cải-lương rồi và ngài sẽ đến xem xưởng đẫng-lên ở làng Trung-lao.

Các quan đại hiến. — Quan khâm sứ Pasquier đi dưỡng bộ ra đã tới Hanoi chiều hôm qua lúc 4 giờ rưỡi cùng với qui phu-nhân và quan Công-sứ Châtel tỉnh Nghệ-an. Các ngài đều nghỉ tại phủ Toàn-quyền. Pasquier phu-nhân định đến sáng chủ-nhật 13 janvier lại về Huế, còn quan Khâm-sứ thì ở lại Hanoi cho đến 16, 17 tháng này.

Quan Công-sứ Châtel lại về Nghệ ngay sang hôm nay.

Tại hiệu **Ad. LEVÉE**, 52, phố Paul-Beri, có bán nhiều thứ mũ phớt thượng hảo hạng, giá 2$ 90 và 4$ 50 — Lại có cả dạ may áo pardessus thực tốt, giá 7$00 một thước.

3748

Việc thông-tin bằng vô-tuyến-của Pháp với Đông-dương. — Quan Thượng-thư Thuộc-địa Albert Sarraut đã thương-lượng cùng quan Thám-tri Lafont bộ Bưu-điện định rằng đến ngày sở Vô-tuyến ở Saigon bắt đầu mở cho thương-giới dùng, là việc đáng ghi chép trong lịch-sử khoáng trương của nước Pháp ở Viễn-đông thì sẽ đặt lễ khánh-thành rất trọng thể. Lễ ấy chừng ngày 17 tháng này sẽ đặt tại Paris. Quan Sarraut và quan Lafont sẽ mới mấy vị trong Nghị - viện, trong Báo-giới, Chính-giới, Khoa học giới và Thực-dân giới đến chứng-kiến cuộc lễ ấy.

Muốn chứng minh cho ai nấy biết rõ rằng sự thông tin bằng vô-tuyến của nước Pháp với Đông-pháp trực tiếp với nhau quan trọng là thế nào thì ở Hanoi ta cũng đặt một cuộc lễ như thế. Trong khi hai nơi thiết lễ như vậy thì sẽ có mấy bức điện tín của quan Thượng-thư thuộc-địa và quan Toàn-quyền Đông-pháp trao đổi cùng nhau.

Các sở vô-tuyến sẽ trù liệu việc thông chuyển từ Saigon đến Hanoi và từ Hanoi đến Saigon những bức điện tín của quan Thượng-thư và quan Toàn-quyền để sau khi Hanoi tiếp được tin của quan Thượng-thư thì tin của quan Toàn-quyền cũng đệ ngay tới quan Thượng-thư ở Paris được.

Trường Canh-nông thực-hành ở Tuyên-quang. — Việc dạy canh-nông thực-hành cho các học-thiếu-niên chuyên nghề làm ruộng và nhất là cho con cháu các điền-chủ nhà-quê thì phàm các nước văn-minh nước nào cũng có trường để mà truyền-bá cho dân nhà-quê biết những cái phương-pháp cày cấy thế nào cho mùa màng được nhiều hơn, tốt hơn và bán chạy hơn.

Ấy cũng vì cái mục-đích ấy mà trường Thực-hành Tuyên-quang đã mở ra sáu năm nay ở trên một khu đất thênh thang ước gần 1.000 mẫu, trồng đủ các thứ cây có của miền hạ du và trung-du xứ Bắc-kỳ, lại có những cánh đồng cỏ để chăn nuôi trâu bò cũng là rừng rú nữa.

Cứ năm nào trường ấy cũng tuyển học-sinh từ 16 đến 23 tuổi quán ở Bắc-kỳ và Trung-kỳ mà học lực đã khá khá có thể theo học được nghĩa là ngang với sức những người đỗ bằng Sơ-học. Học-sinh được học được ăn tại trường không mất tiền, lại được lương tháng để mua quần áo và sách vở, giấy bút năm thứ nhất 6 đồng và năm thứ hai 8 đồng.

Miền này nước thật lành : cứ tính cái số trung bình thì mỗi năm một người học trò không phải ốm đến hơn 3 ngày bao giờ. Các sở Nông-chính hay là Lâm-chính bổ người làm cũng đều kén chọn ở trong bọn học-sinh có bằng tốt nghiệp ở trường này mà ra.

Sau tết nguyên-đán ta lại có một kỳ tuyển học trò vào trường ấy thi tại trường Cao-đẳng Nông-lâm Hanoi ở trên Trại hàng hoa, định vào ngày 16 février 1924 hồi 8 giờ sáng.

Kỳ hạn học là 2 năm ; phàm các học-sinh nào mà điểm số trung bình được 12 điểm hoặc hơn nữa thì sẽ được cấp một cái bằng tốt-nghiệp Nông-học sơ-đẳng.

Các thi-sinh nên làm đơn gửi ngay cho quan Công-sứ tỉnh mình, ở Hanoi Haiphong thì gửi cho quan Đốc-lý. Đơn xin phải đính theo các giấy sau này :

1· Giấy nhân-thực là con người xứ thuộc-địa hay xứ bảo-hộ Pháp hoặc là con nuôi những người dân Pháp ;

2· Giấy khai-sinh.

3· Giấy thầy thuốc nhận-thực có đủ sức lực làm nghề đồng-áng và phải giản ảnh của người thí sinh ;

4· Giấy người cha hoặc người đỡ đầu cho phép đi thi.

5· Giấy nhận thực rằng người cha hoặc người đỡ đầu là người lương-thiện;

6· Bản sao cái văn-bằng sơ-học hay là các chứng-chỉ của nhà trường.

Các giấy ấy sẽ đo quan Công sứ hoặc quan Đốc-lý đệ về quan Chánh sở Nông-chính là chánh chủ khảo kỳ thi tuyển học-sinh vào trường Tuyên-quang.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) học vào hộp
hàn kín, mỗi hộp hai mươi
điếu. . . . . 0 . 20

5607

Câu sông Cái. — Cầu sông Cái nay đã bắc xong các đống sắt ở hai bên mà ván gỗ cũng đặt xong được già nửa rồi. Chỉ còn đặt ván nốt và sơn sắt với xây đường lên cầu ở hai đầu cầu nữa là xong. Chưa biết rõ ngày nào hoàn-thành, nhưng xem chừng chỉ độ sáu tháng nữa thôi.

Ai tin. — Có tin ở Vân-nam-phủ về báo tin rằng bà Phu-nhân quan Phó-lãnh-sự Vân-nam-phủ tạ-thế tại Vân-nam-phủ ngày 9 mới rồi hồi 17 giờ. Đến ngày 11 này thì cất đám.

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY - CINÉMA
Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi
Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi
Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên trị ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 5 Đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIÁT SỐI số 236

8013.

Hội Việt-Nam bảo-anh. — Hội-đồng quản-trị hội «Việt-Nam bảo-anh» có lời kính các các qui-ông qui-bà hội-viên biết rằng Đại-hội-đồng thường niên hội ta định đến ngày chủ-nhật 2 tháng giêng tây này, tức là ngày 13 tháng chạp Annam, hồi 9 giờ sáng, sẽ họp tại nhà công-quán hội Khai-trí tiến-đức, phố hàng Trống.

Lời cáo bạch này thay vì giấy mời riêng, vậy xin kính mời qui-ông qui-bà, đúng ngày giờ ấy đến hội-đồng cho đông cho có long-trọng, để bàn những việc hội :

1· Bầu lại hội-đồng quản-trị về năm 1924 ;

2· Duyệt-y công việc hội về năm 1923 ;

3· Làm sổ chi thu năm 1924 ;

4· Bỏ lại mấy khoản trong điều lệ hội.

H. V. N. B. A. lai cảo

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Vũ-Ái-Liên, thầy thuốc thú-y hàng sáu tại Hanoi được nghỉ dưỡng bệnh hai tháng, tháng đầu lĩnh cả lương và hai tháng sau lĩnh nửa lương.

Phủ Toàn-quyền. — M. Phạm-gia-Thái, tham-tá ngạch tòa sứ Bắc-kỳ tòng sự tại sở Kinh-tế thì nay lại thuộc về ngạch cũ và đổi vào phủ Toàn-quyền.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

56 48

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

Phu-nhân vừa nói vừa móc cái ví thuốc lá bằng vàng ra, lấy thuốc-lá hút, rồi lại nói ;

— Ông Khắc-lôi-tê ! Bây giờ tôi nói cái cớ nhập hội hôm nay cho ông biết : Ông là người bàng quan, xem việc ông phải nên xét cho kỹ mới được. Khi nghị sự thì xin ông lấy bình tĩnh mà phán đoán cho !

Tôi cúi đầu nói :

— Xin vâng !

Nói đoạn, tôi bèn từ biệt phu-nhân rồi đi ra, trước hết tôi đi tìm ngay nàng Á-đức-nhĩ. Tìm chán chê mỏi mà chẳng thấy đâu cả. Kế nghe thấy tiếng con Hoành-tán sủa, tôi bèn theo chỗ có tiếng chó xủa mà tìm đến, thì thấy con chó đang đứng ở ngoài một cái cửa con, châu đầu vào trong mà xủa. Tôi vừa đến thì con chó chạy bổ ra cắn tôi, hai mắt đỏ lên ngầu ngầu, trông rất dữ tợn. Trong nhà nghe thấy tiếng chó cắn ; cửa mở, nàng ngó ra ngoài cửa, thấy con chó đang cắn tôi, liền quở chó rầm lên ; con chó thôi không cắn tôi nữa, chạy trở vào, nhưng vẫn hãy còn gừ gừ ra dáng giận dữ lắm. Nàng cúi xuống dang giận dữ lắm. Nàng cúi xuống dang giận dữ lắm. Nàng cúi xuống ôm lấy con chó, con chó thè lưỡi ra liếm vào má nàng. Tôi trông mặt nàng lúc bấy giờ thất sắc đi, không còn ra hồn người, dường như mới có việc gì kinh khủng vậy.

Tôi hỏi :

— Việc gì thế ?

Nàng vẫy tôi vào trong nhà, rồi đóng cửa lại, khẽ nói với tôi rằng ;

— Tôi vừa tiếp được một bức điện tín ở Âu-châu, nói về ông đấy !

Tôi hỏi :

— Nói gì ?

Nàng nói :

— Chàng đến đây, đảng-nhân nó đã biết rồi. Hôm qua đã có một đứa nó khởi hành từ Cáp-phật-nhĩ. Nó mà nó khởi hành từ Cáp-phật-nhĩ. Nó mà đến nơi thì tính mệnh chàng nguy to mất. Lại còn một bức điện tín nữa, bảo tội chuyển giao cho Ngõa-luân-đinh. Nếu tôi ma chuyển giao cho hắn, thì cái việc chàng dự hội đêm nay, muốn phần không còn một phần chắc.

Tôi nói :

— Vậy thì hãy thong thả đừng đưa vội. Cái việc đêm nay, tôi rất lấy làm chú ý. Nàng có thể đợi đến lúc bãi hội đã rồi sẽ đưa, có được không ?

Nàng nói :

— Như thế cũng được.

Nàng lúc này trông khác hẳn lúc trước, thật chẳng khác như hai người. Bao nhiêu những cái can đảm trước kia, bây giờ đi đâu mất cả, chỉ còn thấy cái vẻ hãi hùng xanh xám mà thôi. Tôi đến ôm lấy mình nàng, nàng cũng không cự. Nhưng cái vẻ nàng không cự lúc nầy, so với cái lúc nàng hơi cự một chút, lại càng lấy làm nguy hiểm lắm, bởi vì nàng biết rằng cái thì giờ sum họp cũng chẳng còn được là bao, cho nên nàng mới để vậy thế.

Tôi nói :

— Chi bằng mình cao chạy xa bay trước đi là phải. Chẳng lẽ ngồi khoanh tay đợi họ đến mà chịu chết hay sao. Âu là nàng cũng đi với tôi một thể.

Bấy giờ nàng bèn đưa tay tôi ra mà rằng :

—Bất duy rằng tôi không có thể cùng với chàng cùng đi được, mà đến cả cái việc đó ta cũng nhau định tính, cũng chưa nên nói rõ cho ai biết. Trước đây tôi còn đem chàng ra để làm cái câu nói đối họ, thân tôi ngày nay cũng cùng ở vào cái đất chết rồi. Không phải rằng tôi có sợ chết đâu, nhưng . . . . .

Nói đến đấy, nàng bỗng ngừng lại ; giây phút lại nói rằng :

— Nhưng còn có một cái cớ khác. Đối ta ngày mai tất phải có một người đi, không thể lưu ở đây được.

Tôi nói :

— Tôi đi vậy. Cái tôi đi thì đã cố nhiên rồi, không còn phải bàn nữa. Á-đức-nhĩ nàng ơi ! Xin nàng đừng ngại đâu có ly biệt cũng chẳng bao lâu !

Nàng mỉm cười, rồi lắc đầu mà rằng :

Sớm muộn biết đâu mà định trước !

Bấy giờ chuông đồng hồ vừa đánh mười một tiếng. Nàng ghé vào tôi mà rằng :

— Chàng có yêu tôi thì chàng hôn tôi đi rồi mà đi !

Tôi cúi xuống hôn vào má nàng. Nàng ôm chặt lấy cổ tôi, đến nỗi tôi không còn thở được nữa.

Nàng vừa khóc vừa nói ;

— Thiếp nỡ nào không để cho chàng đi, để chúng giết chết chàng hay sao. Song trời đã đem chàng mà cho thiếp, lẽ nào trời lại dung cho kẻ khác làm gián đoạn cái tình phu phụ của đôi ta ? Cập mai chàng hồi ! Thôi chàng cứ ở đây với thiếp, chàng đừng đi đâu nữa !

Lại cuống tôi còn đang ôm nhau, thì chợt nghe ở ngoài có tiếng gõ cửa. Chúng tôi bèn rời nhau ra. Cửa từ từ mở, thì thấy đứa thị-tỳ bước vào, nói :

— Xin cô-nương thứ lỗi cho, tôi đi tìm con chó, đi qua đây thấy tiếng nó kêu, tưởng là nó bị nhốt ở trong này.

Lúc nói cũng không thấy gọi chó, chỉ cứ giận mắt ra mà nhìn hai chúng tôi, rồi vùng cũng ù té chạy. Nàng trước thì còn ngây người ra, đến khi con thị-tỳ đi rồi, nàng bèn ngồi bệt xuống ghế, con chó nhảy thót ngay lên ngồi trên bức xiêm của nàng. Tôi với vàng nói (tái kiến) (1) rồi đi ra.

CHƯƠNG THỨ XXVI

Buổi hội-nghị ở trong thư-phòng, nhân-số có đến mười hai người, sáu người đàn-ông, sáu người đàn-bà, Ngõa-luân-đinh làm chủ tọa. Khi tôi vào thì Ngõa-luân-đinh biến ngay sắc mặt, hầm hầm nổi giận, đưa mắt trông phu nhân, dường như có ý trách phu-nhân là người sơ ý vậy. Song lúc đó phu-nhân đang ghé tai nói thầm với ông chồng, cho nên không biết.

Nói xong thì thấy chủ-nhân đứng dậy, quay mặt lại tôi mà rằng :

Ông Khắc-lôi-tê ! Hôm nay tôi họp mấy người bạn ở đây để bàn chút việc riêng. Bởi việc là việc riêng cho nên ý tôi muốn mời ông hãy lánh ra ngoài một lát, chẳng có ông ở đây thì chúng tôi bàn bạc nó không được tự-do, thành ra sai lạc mất cả ý lập hội !

Tôi bèn nhìn phu-nhân rồi nói ;

Hôm nay chúng tôi đến đây là có lệnh qui phu-nhân bảo chứ không phải chúng tôi có dám mạo muội tự đến, nếu bây giờ phu-nhân lại bảo chúng tôi ra, thì chúng tôi xin vâng lời ngay Duy việc nầy đối với chúng tôi chẳng qua là một kẻ bàng quan mà thôi, nếu các ngài có điều chi khó quyết thì chúng tôi cũng còn có thể trù tính giúp được.

Phu-nhân lại ghé vào tai chồng nói nhỏ, thì thấy chủ-nhân lại nói :

— Ông Khắc-lôi-tê ơi ! Tôi biết ông là người đồng-minh thế-cố, ông ở đây cũng không có ngăn trở gì công việc của chúng tôi, nhưng tôi có một câu nầy, xin thưa thực với ông, việc của tôi là việc rất quan trọng rất bí mật, xin ông phải nên lấy danh dự làm chứng, ông chớ nên tuyên tiết ra ngoài.

(Còn nữa).

(1) Tiếng chào của người Âu-Tây (au revoir).

Tu tập tại Đông Dương 85 Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được.

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng tới cuốn phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng cẩn MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-dụng để ủ thanh-giá.

Khâm thử.

欽此	欽定
內閣奉	有按照
奉	按照
旨	得
飭	得
飭	內
示	大
內閣	內
閣	初
用	七
欽此	日
欽	內
欽	奉
欽	閣

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bổ báo này.

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 13 janvier 1924 tại trường Đấu-mã sẽ có cuộc đua ngựa. Chương-trình như sau này :

Giải Nhà-quê chạy 1.200 m.

Giải Le Tourpilleur chạy 1.200 m.

Tên ngựa	Tên chuồng ngựa
—	—
Bắc-giang	Promodo
Cerise	Bạc-hà
Rochê	Espoir
L. Đ. Tiên	Long mã
Bleue	Quảng-yên
Nghĩa lợi	Kim-lân
Tạ-duy-Tư	Sidi
Blanche	Défi
—	Lang-sơn
Ng-huy-Hợi	Sans souci

Giải Le Sancy chạy 1.400 m.

Blanche	Durandal
—	Corsaire
—	Brise cœur
Y	Diavolo
Métropole	Radium

Giải Le Roi Soleil chạy 1800 m.

Casablanca	Etincelle
—	Victoire
Cerise	Mascotte
Blanche	L'yser
—	Brise cœur
Métropole	Surprise

Giải Finasseur chạy 2000 m.

Bắc-giang	Promodo
Nghĩa-lợi	Maruo
Tạ-duy-Tư	Thất-khê
Blanche	Chatouille
—	Bích-lư
Ng-huy-Hợi	Rigadin

Giải Quo Vadis chạy 1.200 m.

Cerise	Démon
Rochê	Espoir
L. Đ. Tiên	Mon vendeur
D. K. Long	Sept-pagodes
Tạ-duy-Tư	Ngọc-hà
France	Chocolat
Blanche	Condottière
—	Long-câu

Lời cảm tạ. — Chúng tôi có lời kính tạ các cụ, các ông, các bà xa gần đã có lòng quá yêu mà thăm hỏi và đi đưa đám nội-nhân thân-mẫu chúng tôi ngày 4 tháng 12 ta vừa rồi.

Trong khi bối rối, hoặc có điều gì sơ suất, xin các cụ, các ông, các bà tha thứ cho.

Quan-phụ : Nguyễn-văn-Ngọc
Ai-tử : Nguyễn-chu-Hoàng

Trường Thể-dục. — Sáng chủ nhật 6 janvier vừa rồi, trường Thể-dục đã nghênh tiếp quan Gouverneur Général Merlin và quan Đốc-lý Monet đến dự cuộc thi-nghiệm về môn thể-dục của học-sinh các trường Trung-học và Sư-phạm.

Quan Bonnal đứng xem học-trò tập tành một hồi lâu, rất lấy làm vừa lòng về cái chương-trình của nhà trường. Nhất là ngài thấy hai người học-trò là cậu Chẩm và cậu Quỳnh luyện võ tây với nhau ngay tại sân trường thì ngài lấy làm ngợi khen lắm. Cậu Chẩm và Quỳnh đã xuống Haiphong dấu võ một kỳ mà không ai thua.

Quan Bonnal xem xét sổ sách của nhà trường rất kỹ càng, thì ngài thấy cơ-ngơi nhà trường tuy đã vững vàng, rộng rãi, song cũng chưa lấy gì làm hoàn bị, còn thiếu thốn nhiều lắm, mà công-quỹ chỉ trông vào mấy món phụ-cấp của chánh-phủ, thì ngài có hứa sẽ đem hết cái nghĩa-vụ của ngài đối với nhà trường mà thỉnh-cầu cho những món tiền phụ-cấp kia được tăng bội lên, như vậy thì trường Thể-dục có cơ được hưng-thịnh lắm.

Tiện đây tưởng cũng nên nói để các học-sinh hay rằng : số học-trò biên tên vào sổ nhà trường tới 500, mà không hao giờ đến đủ cả. Cái số 500 ấy thì năm 1924 này, nhà trường không định lấy tới, nhưng đã là học-trò cũ cả rồi thì nhà trường cũng để nguyên vậy. Song cậu nào từ nay chểnh mảng, nghỉ luôn thì sẽ phải xóa tên đi ngay, không được tập nữa. Nhà trường bây giờ đã đủ giáo-sư, đủ theo sức, theo tuổi học-trò mà chia ra làm bốn lớp, mỗi tuần lễ, mỗi lớp có hai buổi tập, mà buổi nào cũng gọi tên trước rồi tập. Vậy thì những cậu hay nghỉ sẽ phải đuổi ra, mà cậu nào chăm chỉ không nghỉ buổi học nào, thì cứ cuối ba tháng được phần thưởng chăm chỉ (Prix d'assiduité). Những phần thưởng thì như là giầy đá bóng, quần, áo, mũ, tập thể thao, hay sách, bút, v. v... Đến cuối năm thì mở ngày hội của nhà trường thì sẽ có những phần thưởng to hơn như lọ đồng, đồng hồ, v. v...

Cái sân đá bóng (football) của nhà trường nay đã xong, về phần học-trò đá bóng cũng không mất tiền, nhưng nhà trường sẽ chọn trong những cậu tập thể-thao và chỉ được chơi ngày thứ năm và ngày chủ nhật. Về phần các ông đóng tiền cứ p. 50 một tháng, thì chơi những ngày thứ hai, thứ ba, thứ tư, thứ sau, thứ bảy và chủ nhật.

Nhà trường đã bắt sức chỉnh-đốn các công việc để mong được lần tới hơn, vậy hạn cho các cậu học-sinh đã đến tập trường Thể-dục, thì chủ nhật 12 janvier 1924 này, phải đến để nhà trường chia ra từng lớp. Đến ngày hôm ấy mà không đến thì nhà trường sẽ không nhận nữa.

Trường Thể-dục lại cảo

Nghỉ phép. — M. Bùi-duy-Chỉnh, thư-ký hạng nhất ngạch tòa Sứ tòng sự tại sở Mật-thám được nghỉ phép 2 ngày lĩnh cả lương kể từ ngày 12 janvier 1924.

Từ chức. M. Phạm-văn-Lung, thư-ký hạng sáu ngạch tòa Sứ ở Hòa-bình được từ chức.

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt, thương, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 32, Hanoi ông nói 314.

Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người ở, người ăn đến nằm, ai cần lại bảo.

2082

Vở tuồng « NGƯỜI BIỀN LẬN »

Vở tuồng « Người biển lận » (L'Avare) của Molière tiên-sinh, dịch-giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh, mà các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng đến 18 Janvier này đem ra diễn ở rạp hát Tây, hiện nay đã in xong hẳn.

Bản tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56, Rue du Coton, Hanoi.

Ai ở xa muốn mua xin viết thư về và đính theo tiền cước.

Một quyển giá. . . . . 0$50

Mua mau kẻo hết !!

In có 500 quyển mà thôi.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều hôm qua hồi 1 giờ rưỡi cái ô-tô số T. 596 của M. Baron Arthur buôn bán ở Nam-định do chủ xe cầm mấy lấy, khi qua đường bờ sông thì đụng ngã một người phu xe tên là Ngô-Lương 43 tuổi bị thương cũng không nặng mấy. Nghe đâu lỗi tại người phu xe này cứ đi ở giữa đường.

(Xem trang bảy 7e)

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất

Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang

Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển : 0 $ 30

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

61-63 — Rue du Coton — Hanoi

NHÂN DỊP TẾT ANNAM

Bán hạ giá

Nên đến hiệu ông H. Vallée, ở phố Tràng-tiền, số nhà 37, mà xem có bán thứ serge, satin laine đen và bleu marine để may áo annam trông rất nhã, khổ rộng một thước.

Mỗi thước giá là : 1$50. 3749

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính-cáo các ông các bà biết rằng khu đất hội mới mua ở địa-hạt làng Tanh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn để làm Nghĩa-địa cho người Nam mình, nay hội đã sửa sang có qui-củ rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cất các mồ-mả của mình để linh tinh lúc trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hạng cát-táng.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ-mả nào còn thừa lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mồ-mả ấy là mồ vô chủ và sẽ cất đem táng tại nơi đất mồ mả vô thừa nhận.

Hựu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hung táng, vậy tự nay giờ đi, bất kể hạng người nào bất hạnh mệnh-một, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền nong chi cả.

Nay kính cáo

Năm Khải Định thứ 8 tháng 12 ngày 2

Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng

BÙI-TƯỜNG-LÂN

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản quán cả giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để đổi tiền giấy quấn khác.

Kì sai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nâng hơn.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 10 janvier 1924

TRẠNG TÂM TUỒI RA ĐỜI

(Liên hồi)

Tiếng thơm giòi Việt đất Ngô.
Trang-nguyên tám tuổi thế vô song tài.
Cúc-Hoa tuy phận nữ hài.
Hiếu tình đối chữ chẳng sai tấc lòng.

Tối thứ sáu 11 janvier 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

NGƯỜI TIÊN MANG LỐT HỒ

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

QUẢ QUAN TRẢM TƯỚNG

(Trẻ-con diễn)

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân : DƯƠNG BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2096

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ sóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta : Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lĩnh, hàng, quế, sản nến, bề hàng Saigon như lĩnh, the, sản nến

Nay mới có độ các mùi, hàng thâm, mapa đen có sắt mán rộng khổ. Những hàng này bạn buôn tường tâm, chớ không bán lẻ nữa không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn bạch

YU-WO-TSEONG

2019

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54; Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ hộ để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giải liền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhân.

Giải-Tán-Viên

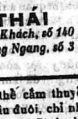
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÉE.

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYẾN, BỆNH HEN !

Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nếu dùng thuốc Abyssinie Exiberd bằng bột (REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ dứt ngay. Để bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức dứt ngay. Các thứ-mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường ! Bắt thuốc gọi là Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quấn chung quanh hộp thuốc có in đủ-điều sau này mới là thực-hiệu :

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

防海內河

泰金號正
茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tiêu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỳ các hiệu chè : KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI, hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-tỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140

Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2161

Số 21

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » tập lấu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau ơi một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Bình-như-hành nghĩ thầm : Phải rồi ! chắc là người này còn ở trong miếu. Chàng nghĩ vậy, đã toan vào trong miếu tìm, nhưng sợ tìm lầm phải người khác chăng, chàng mới lững-thững đi lại ở gần nơi thuyền đậu tại trước cửa miếu để chờ xem thế nào.

Lại nói chuyện nàng *Lãnh-giang-tuyết* ở phía sau miếu ngắm xem phong-cảnh các nơi rồi quay trở ra. Khi rả đến trước đại-điện, ngẩm-nghĩ bài thơ của mình, lòng lại nhủ lòng rằng : ta đề bài thơ của ta ở chỗ này thật là mình-châu ám đầu, còn lấy ai là người thưởng giám !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nghĩ vậy, lại đến gần chỗ tường vôi, ngẩng xem bài thơ thì bỗng thấy bên cạnh đã có một bài thơ họa, nàng kinh-ngạc mà rằng :

-- Quái lạ ! ta vừa mới quay vào sau miếu, có sao đã có người họa vần bài thơ !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nhìn kỹ một lượt thì thấy lời-lẽ ấy-nyễn và có ngụ ý ngợi-khen mình. Lại thấy nét bút lối thảo tung-hoành như thiên quân vạn mã. Khi xem đến chỗ kỳ tên thì nàng ngẫm-nghĩ lại lấy làm mừng rỡ.

Nàng nói :

Ta thường bảo thiên-hạ vô tài, ai ngờ chỉ trong chớp mắt, đã gặp có người tri-kỷ, nhưng thình-lình được gặp, lại phải bỗng cách xa, nghĩ thật đáng tiếc !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* còn đang ngẫm-nghĩ thì mấy tên thủy-thủ đã tiến đến nơi mà giục giã rằng :

— Trời gần tối rồi, xin mời cô-nương mau mau xuống thuyền.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* bất-đắc dĩ phải lững-thững bước ra. Ra đến ngoài cửa miếu, trông thấy một chàng thiếu-niên thư-sinh, diện-mạo khôi-ngô, đang thủng-thỉnh đi lại, hình như có ý đợi-chờ ai đó.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* đã toan dừng chân đứng lại, ngặt vì có *Trịnh tả-tài* và mọi người đi đông, cho nên nàng phải thẳng lối xuống thuyền. Khi nàng đã xuống thuyền rồi thì mấy tên thủy thủ liền nhổ sào rồi kéo buồm đi thẳng.

HỒI THỨ VIII

Lại nói chuyện *Bình-như-hành* đứng ở trước cửa miếu, để trông-ngóng người con gái đề thơ. Đứng trong hồi lâu, bỗng thấy trong miếu có một người con gái hầy còn để chôm lững-thững bước ra, lại có mọi người xúm-xít đi xung quanh tấp-nập.

Chàng ngẩng nhìn thì thấy người con gái ấy mặt phượng mày ngài, dung-nhan diễm-lệ, khác nào như *Tây-tử* và *Vương-tường*, khiến cho gã *Bình-như-hành* kia phách lạc hồn xiêu, như ngây như dại. Khi chàng định-thần nhìn lại thì người con gái ấy đã bị mọi người giục-giã xuống thuyền. Nàng vừa bước chân xuống thuyền, các thủy-thủ nhổ sào đi ngay.

Bình-như-hành đứng ở trên bờ sông, cứ ngẩn người ra như một ông phỗng đá, quay mặt về phía bắc mà nhìn theo. Nhìn cho đến khi không trông thấy bóng thuyền nữa, bấy giờ mới chớp mắt. Khi chàng quay mình định về nhà trọ thì tay chân tê dại, thân-thể mỏi-mệt, chân chẳng buồn bước, bất-đắc dĩ phải gượng ngồi xuống một viên đá trắng tại ở trước cửa miếu thờ.

Bình-như-hành nghĩ thầm : Ta không ngờ thiên-hạ lại có được một người tiểu-tại nữ dung-nghị phong-nhã như thế, khiến cho cái thân nam-tử như *Bình-như-hành* này không giá trị gì. Giả-sử nghe đồn, còn bảo là không thực, ngày nay thì chính mắt ta được trông thấy người. Người này quả đáng như niên-kỷ ở trong bài thơ kia, đích-thị là nàng vừa mới thân-thủ để bài thơ ấy, không còn sai một chút nào vậy.

Sau chàng lại ngẫm thầm : Giả-sử khi nàng quay ra, có nhìn lại chỗ tường vôi mà trông thấy bài thơ của ta họa vần thì hay gì nàng trông thấy ta, chắc hẳn nàng biết là ta vậy. Bài thơ của ta, dẫu không hay bằng bài thơ của nàng, nhưng hoặc-giả nàng nghĩ chút tình ân-cần qui-mến của ta mà giữ lòng thương thì sự gặp gỡ tình cờ này mới không đến nỗi uổng. Chỉ sợ con mắt nàng tuông cao quá thì nàng không khỏi chê ơi là là kẻ đường-đột, biết làm thế ! ào !

Sau chàng lại nghĩ thầm : Nàng kỳ tên *Lãnh giang-tuyết*, tức là con gái nhà họ *Lãnh*, nhưng không biết là hạng người thế nào. Vừa rồi ta trông thấy có bọn nữ-tỳ theo hầu tấp-nập thì tưởng chừng như là một vị tiểu-thư con quan vậy. Tiếc thay trong khi vội-vàng, chưa kịp hỏi rõ đầu đuôi.

Bình-như-hành nghĩ thầm : Ta không ngờ thiên-hạ lại có được một người tiểu-tại nữ dung-nghị phong-nhã như thế, khiến cho cái thân nam-tử như *Bình-như-hành* này không giá trị gì. Giả-sử nghe đồn, còn bảo là không thực, ngày nay thì chính mắt ta được trông thấy người. Người này quả đáng như niên-kỷ ở trong bài thơ kia, đích-thị là nàng vừa mới thân-thủ để bài thơ ấy, không còn sai một chút nào vậy.

Sau chàng lại ngẫm thầm : Giả-sử khi nàng quay ra, có nhìn lại chỗ tường vôi mà trông thấy bài thơ của ta họa vần thì hay gì nàng trông thấy ta, chắc hẳn nàng biết là ta vậy. Bài thơ của ta, dẫu không hay bằng bài thơ của nàng, nhưng hoặc-giả nàng nghĩ chút tình ân-cần qui-mến của ta mà giữ lòng thương thì sự gặp gỡ tình cờ này mới không đến nỗi uổng. Chỉ sợ con mắt nàng tuông cao quá thì nàng không khỏi chê ơi là là kẻ đường-đột, biết làm thế ! ào !

Sau chàng lại nghĩ thầm : Nàng kỳ tên *Lãnh giang-tuyết*, tức là con gái nhà họ *Lãnh*, nhưng không biết là hạng người thế nào. Vừa rồi ta trông thấy có bọn nữ-tỳ theo hầu tấp-nập thì tưởng chừng như là một vị tiểu-thư con quan vậy. Tiếc thay trong khi vội-vàng, chưa kịp hỏi rõ đầu đuôi, chỉ nhớ được rằng tên chàng là *Bình-như-hành*, người ở *Lạc-dương* vậy.

Sau nàng lại nghĩ thầm : *Lãnh-giang-tuyết* này đầu mới 12 tuổi, nhưng bác lắm cổ-kim, trong con mắt xanh, chưa từng thấy ai là người tri-kỷ, không ngờ giữa đường gặp-gỡ ở đâu có con người này. Ước gì ta được cùng chàng đưa tài văn thơ, xướng họa một phen, khiến cho cái tài học của ta không đến nỗi nát-to thì cũng là một sự vui-sướng trong đời người vậy.

Sau nàng lại nghĩ thầm : Dưới chỗ ký tên, chàng lại nói là đi sang *Vân-giang*. *Vân-giang* tức là phủ *Tùng-giang* đó. Người nam kẻ bắc, còn biết bao giờ cho được gặp nhau. Nàng nghĩ quanh nghĩ quẩn, lòng lại nhủ lòng, suốt ngày cứ ngẩn-ngơ, chẳng buồn ngắm xem phong cảnh.

Khi đến kinh-thành, thấy sự-nhân đem văn-thư vào để trình *Sơn tướng-phủ* trước. *Sơn-hiển-nhiên* tiếp được văn thư, biết là *Đậu quốc-nhất* đã mua nô-lệ đưa đến. Lại thấy trong thư nói là ở nghề văn-thơ, rất được vui lòng, mới vào thuật chuyện cùng nàng *Sơn-đại* rồi sai người đem kiệu đi đón.

(Còn nữa)

VIỆC BẮC-KỲ

THÁI-NGUYÊN

Lập nghĩa-địa. — Tỉnh Thái ta nay mai có nghĩa-địa, do các ông buôn bán cùng các ông làm việc công và tư sở xướng suất lập lên. Việc lập nghĩa-địa là một vấn-đề công-ích, cũng là một việc phúc, lại hợp phép vệ-sinh, tránh cho dân thành-phố khỏi nhiều nỗi khó khăn. Bà con ta thường được mục-kích nhiều người sống ở trần gian thì có cửa cao nhà rộng ở, lúc thác đi phải nói mới mồm mới chôn được nhờ đất. Mỗi hôm nào một đám-ma đưa tới đồng lúc sắp hạ huyệt thì bị phu tuần làng giữ không cho chôn, sau phải nhờ người vào nói với lý-trưởng mãi mới được chôn, miếng đất nào có phải ruộng của dân làng cho cam, ở trên một cái gò, xem thế thật là nhiều nỗi khó khăn. Về việc công-ích này, mong rằng quan trên sẽ chiếu tình cho phép thì dân thành-phố được đội ơn lắm lắm.

Ô-tô đè phải người. — Chuyến ô-tô thơ ngày 5 janvier hồi 9 giờ hơn đi tới Thái-nguyên cách 6 km., đè phải một người phu kéo xe gỗ đang lững thững ở giữa đường, người phu xe bị ô-tô đè phải chân, còn xe thì xe gỗ, thì bánh đằng trước nẩy lên, hai người hành-khách ngồi cạnh tài-sẽ bị bắn sang dia núi, song không việc gì, người phu-xe bị thương nặng đã đưa ngay vào nhà thương phục thuốc.

Việc này quan trên đang xét xem lỗi tại ai? Tưởng các bác tài-sẽ nên cẩn thận một chút để tránh khỏi những nỗi nguy hiểm.

Hỉ-tín. — Được tin đến ngày 13 janvier này, M. Hồ-ngọc-Lương thư-ký sẽ làm lễ thành hôn với cô Mai-thị-Ngó là lệnh-ái ông Quảng-phát chủ thương-cục ở đây, xin mừng cô dâu chú rể bách-niên giai-lão.

Lưu-khuê-Bích lai cảo

TUYÊN-QUANG

Tiệc tiễn-hành quan phó Công-sứ Virgitti. Ngày 2 janvier 1924, tại công-quán « Sâm-du » các quan, thân trong tỉnh đã mở một tiệc « Champagne » để tiễn quan phó Công-sứ Virgitti về nghỉ bên quí-quốc. Hôm ấy công-quán trang hoàng rất là lịch sự.

Vào khoảng 5 giờ chiều thì các hội-viên « Sâm-du » công-quán, các quan Annam và các thân-hào đã đến tề tựu đông đủ cả.

Hồi 5 giờ một khắc, thì quan chánh Công-sứ Blendin, quan phó Công-sứ Virgitti, các quý phu-nhân cùng các quý-quan khác tới công-quán. Lúc ấy, có đốt pháo mừng. Quan án là hội-trưởng hội « Sâm-du » cùng mấy viên chức trong hội-đồng quản-trị và mấy viên đại-biểu của hương-hội thành-phố Tuyên-quang có ra tận cửa để hoan nghênh các quan. Khi các quan đã an tọa thì quan án Đỗ-dương-Thanh đứng lên thay mặt hội « Sâm-du » các quan-lại và nhân-dân trong tỉnh đọc một bài diễn-văn bằng quốc-ngữ, ca tụng những việc công-ích mà quan cai-trị Virgitti đã làm cho bản tỉnh.

Quan án đọc xong thì ông Vượng là hội-viên hội Sâm-du có đọc bản-dịch chữ Pháp.

Quan phó Công-sứ Virgitti cũng đáp lại cảm tạ các thịnh tình của hội Sâm-du, cùng các quan-lại, và nhân-dân bản-tỉnh đối với ngài.

Quan Phó-sứ nói rứt lời thì ngoài pháo nổ liên-thanh vang động cả nhà công-quán. Thực là vui vẻ.

Quan án mời các quan cùng quý phu-nhân thưởng rượu Champagne và dùng các thứ bánh ngọt.

Các quan Annam, các hội-viên hội « Sâm-du » cùng các thân-hào hiện diện đều uống rượu và đàm-đạo trong một giờ đồng hồ rất là thân mật và vui vẻ.

Quá 6 giờ thì quan Chánh sứ quan Phó-sứ, các phu-nhân và các quan lui gót ra về.

Lúc ấy pháo lại nổ một hồi lâu.

Tiệc này được mọi sự êm đẹp và chu tất là nhờ hội-đồng quản-trị hội « Sâm-du » khéo tìm xếp và trù tính mọi việc. Thứ nhất là ông ủy-viên Ng-huy-Du thật là khó nhọc giúp hội được nhiều việc. Vậy xin có nhời khen ông và cám ơn ông.

S. D. lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hai cái thịnh-điển sắp cử-hành ở Kinh-đô. — Trong thượng-tuần và trung-tuần tháng chạp ta, ở Kinh-sư sẽ cử-hành hai lễ Tấn-tôn lớn. Ngày mồng tám tháng chạp làm lễ tấn-tôn Đức-thánh-mẫu Hoàng-thái-hậu huy-hiệu là Khôn-nguyên Hoàng-thái-hậu. Ngày mười một tháng chạp làm lễ tấn-tôn Đức-tiên-mẫu Hoàng-thái-phi huy-hiệu là Khôn-nghi Hoàng-thái-hậu.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Phường hát Tây. Hôm 6 janvier mới rồi có phường hát « La Gaîté » đến khai diễn tại trại khố-xanh, người đi xem cũng khá đông. tiền hàn vé được non trăm bạc.

Phường hát này cả thảy một đào hai kép, xiêm áo mũ mãng cũng thường, không lấy gì làm chói lọi rực rỡ cho lắm. Phường ở Tây sang, đi đến đâu khai-diễn đến đấy. Phường-hát « La Gaîté » này đến đây là phường hát thứ ba; trước kia đã có hai phường đến rồi.

Xem ra lần nào cũng được khá tiền, mà người mình cũng có cái « hứng » thích xem hát Tây.

Bữa mới rồi, khi đổi tuồng (entr'acte) nhiều người ngỡ là tan cuộc đều lũ lượt kéo nhau ra cả, chỉ còn trơ trọi có mấy chục ông tây và mươi ba đứa mà thôi, quan Phó-sứ cho mời vào, nhưng đã khỏi cửa rồi, chẳng lẽ lại trở vào nữa.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghệ ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2085

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm báo cũng có bán từ tám giờ sáng.**

痔瘻妹牲張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tũ) thực nhiều người mắc phải, cũ lắm những lỡ đau đớn, như sắn đến khi đại-tiện xong rồi thì lòm-bòm ở đằng đít, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau. không tốt, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh ấy xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

26, Phố hàng Bườm — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 9 giờ hầu đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ. Các tỉnh xa đều xin bảo tiếp.

Thư tới xin trả lời ngay. 2096

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đạo hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.

Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.

Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà.
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang mặt lạ thiếu đâu,
Kiểu làm tại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng không thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING
Bijoutier,
41 Rue de la Soie, 41
HANOI

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN TỚI NƠI ĐẤY

Các quý-khách sẽ thấy ở hiệu Guioneaud Frères những thứ hàng duy chỉ bên hiệu có, như là: Rượu vang tốt thật nguyên ở xứ Bordeaux — Rượu sâm-banh hạng vừa hiệu Diamant Vouvray & tỉnh Touraine — sâm-banh hạng thật tốt hiệu Diminy & Cie — hiệu Moet et Chandon — hiệu de Venoge & Cie — rượu mùi, như: Anisette Cacao-Curaçao-Curacao hiệu Guillot và hiệu Chadeleux.

Xin các quý-khách vàng đến xem cửa hàng của bản hiệu, chúng tôi sẽ được cái hân-hạnh mà thừa tiếp các quý khách rất trọng-hậu. Các quý khách cứ hỏi và nên mua nếm những thứ hàng của chúng tôi vì lại những thứ hàng ấy chúng tôi đã có giấy giám làm bằng thực hiện.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES

Nhà buôn bán thực thà đứng đắn
MỞ Ở XỨ BẮC-KỲ TỪ NĂM 1899

HANOI: CỬA HÀNG BÁN CẤT TẠI SƯỜNG HÀNG GIÒ (*Boulevard Gia long*) số 28 — 30

Hanoi: Cửa hàng bán lẻ ở phố hàng Khay (*Rue Paul Bert*) số 69 — 71

HAIPHONG CỬA HÀNG BÁN CẤT VÀ CŨNG BÁN LẺ Tại đường *Paul-Bert* số 43

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe,** người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nếu ai hay
CẢM và HO
Nếu ai sợ HƯ PHỔI
thì phải LO MÀ ĐỪ MÌNH
thì phải uống
La **SOLUTION PAUTAUBERGE**
là một vị TRỪ TRUNG ĐỘC HAY và BỔ BẤT HIỆU
Dùng để cho lời đau nhiều mới chữa
NGỪA BỊNH HAY HƠN LÀ CHỮA
L. PAUTAUBERGE. 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
醐 補

G. BLANC *(đệ nhất hạng báo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晡各吞啦每各啦沒喊疆歇唉稍
Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cgr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-le-Mule, PARIS
Cũng có bán tại: Rues: Bd CHASSAGNE, Phnom-Penhpang, L. BOURGUIGNON, Pnom, và các hiệu thuốc khác.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật sáng và nhành lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mua kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable càng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: Hiệu NAM-THỊNH

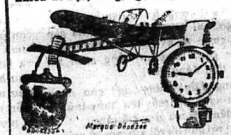
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

京東河內行齒門牌八廿號

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo.

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Do Ô. Phí Quang Cẩn từ Pittsburg Kỳ (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)